

Oponentský posudek na diplomovou práci
Bc. Marcely Čečákové
Pedagogické a psychologické aspekty vztahu pedagoga volného času a dítěte mladšího školního věku.

Formální stránka práce

Práce je po stránce formální přehledná, logicky členěná. Je doprovázena schémata, graficky velmi dobře provedenými. Rozsah odpovídá požadavkům na diplomovou práci.

Jazyková stránka práce

Autorka se vyjdrňuje gramaticky správně, na požadované úrovni. Práce je stylisticky vyspělá

Obsahová stránka práce

Autorka vidí vztah mezi vychovatelem a dítětem jako klíčovou kategorii pro úspěšnou realizaci pedagogické praxe. Proto analyzuje psychologické a pedagogické aspekty vztahu u dětí mladšího školního věku, kterým se chce profesionálně jako pedagog věnovat.

Ve své práci sleduje podstatu pedagogického vztahu. Autorka vychází z teze, že pedagogický vztah je na prvním místě výchovný a teprve po té, ve svém významu, má svou vzdělávací dimenzi. Toto pojetí má v Českých zemích dlouhou tradici. Cestu k jeho vymezení pedagogického vztahu začíná uvedením názorů Sokrata, Komenského. Oba, ale každý svým způsobem zdůrazňují jeho aktivní podobu ze strany žáka, která má být pedagogem podněcována. U Sokrata skrze dialog. Domnívám se však, že tvrzení autorky, že antická výchova stála na erotickém vztahu učitele a žáka, který zřejmě ona chápe jako vztah homosexuální, je příliš silné vyjádření. Domnívám se, že je třeba přesně rozlišovat pojem erotický a pojem sexuální. Pojem erotický ve svém pravém významu znamená zalíbení, které má esteticko smyslový charakter. Sexuální aktivita je již dalším krokem. Autorka u Komenského uvádí jeho důraz na pozitivní emoční vztah pedagoga k dětem. Dále autorka uvádí některé představitele duchovědné pedagogiky.

Dále sleduje pojmy, které jsou v současnosti nezbytné pro pochopení problému pedagogického vztahu a orientaci v něm. Vybírá pojem „dítě mladšího školního věku“, „pedagog volného času“ „vychovatel“ a „vztah“. Velmi podrobně a přesně, v dialogu s odbornou literaturou, srovnává pojem pedagog volného času s pojmem vychovatel. Podobně podrobně rozebírá psychologické aspekty vztahu pedagoga a dítěte, které vyplývají z charakteristiky dítěte mladšího školního věku a které tento vztah podporují. Velmi správně také uvádí vztahy pedagoga k rodičům a jiným pedagogům. Autorka zdůrazňuje aspekt komunikace. Uvádí příklady výrazů, které komunikaci podněcují a které komunikaci omezují.

Autorka se pak zabývá rozlišností postavení a náplně práce pedagoga volného času a nároky na pedagogický vztah, které z těchto skutečností vyplývají. Rozebírá typy výchovného vedení a zjišťuje nejvýhodnější. Hledá souvislosti s výchovnými styly autoritativním, demokratickým a liberálním a jejich důsledky na dítě. Demokratický vidí jako nejpodnětnější. Autorka kromě výše uvedených stylů také rozebírá způsoby vedení podle Pelikána a uvádí model dvanácti polí. S těmito kategoriemi tvořivě pracuje.

Dále rozebírá otázku motivace a specifické možnosti navázání vztahu, které jsou specifické pro děti mladšího školního věku.

Dále sleduje význam pedagoga volného času k rodičům a jiným pedagogům jak ovlivňují primární vztahy s dítětem. Autorka se také zabývá hranicemi v pedagogickém vztahu a nutností a užitím trestů v působení pedagoga volného času. Autorka také bere v úvahu skutečnost, že každý pedagog si nese svou minulost, která může do jeho práce intervenovat.

Autorka prokázala velmi dobrou orientaci v dané problematice a prokázala, že nejpodnětnější je výchovný styl, který sice různí autoři nazývají různě, ale vyznačuje se těmito společnými rysy: vzájemnost, ochota ke spolupráci, vhodná nepřímá motivace a participace na utváření činnosti, komunikace a vzájemný respekt. Pedagogický vztah pro děti mladšího školního věku by měly

doprovázet přiměřené hranice. Cílem pedagoga je vedení dítěte k autonomii, aby se samo naučilo přebírat odpovědnost. Cíl práce byl splněn.

V Českých Budějovicích 14.5. 2011

Mgr. Pavel Kuchař SB